

Преди 30 години Петър Младенов нарежда: „Най-добре е танковете да дойдат”

Написано от Христо Христов
Събота, 14 Декември 2019 19:43

Така изглежда пространството около Народното събрание (виж снимката по-горе) вечерта на 14 декември 1989 г., когато ядосаният генерален секретар на БКП и председател на Държавния съвет на НРБ Петър Младенов хвърля мегафона, бесен от това, че множеството го освирква.

След което се обръща и заобиколен от охраната от УБО преди още да се е върнал в парламента пред централния вход отправя към застаналия в близост министър на народната отбрана ген. Добри Джуров реплика: „Най-добре е танковете да дойдат”. Протестиращите не могат да го чуят в шума на протеста, но съдбата отрежда тази реплика да бъде записана от камерата на Евгений Михайлов. Така един режисьор стои в основата на едно от малко нережисирани от комунистите събития през прехода у нас.

30 години по-късно сайтът **desebg.com** припомня събитието, довело до оставката на Петър Младенов няколко месеца по-късно.

Протестът срещу чл. 1 от Конституцията за ръководната роля на БКП

На 14 декември 1989 г. протестиращите за първи път след принудителната оставка на Живков на 10 ноември образуват жива верига около парламента. Протестиращите

Преди 30 години Петър Младенов нарежда: „Най-добре е танковете да дойдат”

Написано от Христо Христов
Събота, 14 Декември 2019 19:43

настояват за отмяната на чл. 1 от Живковата конституция. Малко след 19 ч. от учредения няколко дни по-рано СДС призовават хората да се разотидат, но мнозинството остава.

„По същото време от парламента излязоха да говорят депутатите от БКП Станко Тодоров и Нешка Робева, едва след тях излезе Петър Младенов”, спомня си Евгений Михайлов. Режисьорът е изтикан и се отзовава зад Младенов, всички останали камери снимат отпред. „С този екстремизъм вие вкарате България в пропастта“, заявява Младенов по мегафон, обаче получава освирквания. Евгений Михайлов обяснява, че по малката мегафонна уредба нищо не се е чувало, а множеството е призовавало да има озвучаване, както това е било направено предния ден на митинг на БКП пред БНБ.

Петър Младенов, свикнал на организирани аплодисменти и изживявайки се дотогава като герой след оттеглянето на Живков, е шокиран, че хората го освиркват, хвърля мегафона и сърдит се обръща и оттегля назад. „Той се спря пред входа на Народното събрание, на около един метър от мен, а всички камери бяха от другата страна. Точно в този момент, обръщайки се към министъра на отбраната Добри Джуров, афектирано произнесе „най-добре е танковете да дойдат“, разказва Евгений Михайлов.

Излъчване на записа „най-добре е танковете да дойдат“

Режисьорът казва за репликата на няколко души, на които има доверие. Заснетото обаче няма как да бъде излъчен, тъй като единствената по това време Българска телевизия е под контрола на комунистите и материалите се цензурират – невъзможно е да се пусне подобен запис.

След насрочването на първите свободни избори на 10 юни 1990 г. Евгений Михайлов иска записа да бъде излъчен в предизборната кампания на СДС още в началото на месец май, но никой от ръководителите на СДС не желае това. В края на същия месец Михайлов разбира, че службите знаят за съществуването на такъв запис, но не и автора му. На своя отговорност режисьорът включва записа в телевизионното предизборно студио на СДС на 14 юни 1990 г. – между първия и втория тур на изборите.

Това съвпада с общественото недоволство от резултатите от изборите на първия тур (както по-късно през 1997 г. Главна прокуратурата установява, че те са фалшифицирани, бел. ред.) и започналото масово гражданско неподчинение и студентската стачка, която окупира Софийския университет „Св. Климент Охридски”.

По повод на излъчения видеоматериала по Българската телевизия е прочетено опровержение на Петър Младенов, в което показаните кадри и звук са обявени за монтаж. Започва разследване. Евгений Михайлов е разпитван над 20 часа в следствието.

На 21 юни 1990 г. стачкуващите студенти искат експертизата на видеоматериала за репликата на президента П. Младенов, излъчена по телевизията.

Комунистите се опитват да овладеят положението, но то излиза извън контрол. Протестиращите образуват Глада на истината и дори изпратените от СДС представители като Георги Спасов не могат да повлияят на студентите и гражданите стачките и протестите да бъдат преустановени.

Преди 30 години Петър Младенов нарежда: „Най-добре е танковете да дойдат”

Написано от Христо Христов
Събота, 14 Декември 2019 19:43

Клетвата в зала 272 на Софийския университет и оставката на Младенов

На 2 юли 1990 г. Евгений Михайлов говори пред студенти в зала 272 на университета. Той заявява, че се заклева в децата си за верността на записа и призовава същото да сторят и Петър Младенов. Студентите са непреклонни и искат оставката на председателя/президента.

Броени часове по-късно експертизата на записа заключава, че той е автентичен. Общо 32 членове на съставената комисия по случая приемат, че Младенов казва „най-добре е танковете да дойдат“, а само двама „по-добре“.

Председателят/президент се опитва да се измъкне като прави признание с половин уста признание, а лидерът на СДС Желю Желев и Виктор Вълков (БЗНС, казионен) заявяват, че приемат извинението му и призовават да се прекратят стачните действия.

„Студентите и хората от Града на истината обаче не ги послушаха. Не искаха начело на държавата да е политик лъжец”, спомня си Евгений Михайлов.

Преди 30 години Петър Младенов нарежда: „Най-добре е танковете да дойдат”

Написано от Христо Христов
Събота, 14 Декември 2019 19:43

При продължаващата стачка Петър Младенов е принуден да си поде оставка, което прави на 6 юли 1990 г.. Това е и неговия политически край, тъй като той се оттегля от всякаква дейност. Непредвидено в сценарият влиза избор на председател/президент. След като БКП/БСП категорично отказва да подкрепи предложението Петър Дертлиев, лидерът на БСДП, най-подготвената партия в СДС, да бъде избран се стига до компромис, уреден от Андрей Луканов – за президент е избран Желю Желев, а за вицепрезидент ген. Атанас Семерджиев, тогавашен министър на вътрешните работи, наредил тайното унищожаване на досиетата на Държавна сигурност в началото на същата година.

Семерджиев признава за вдигане на Танковата бригада в Баня

През годините Евгений Михайлов получава допълнителни потвърждения за казаното от Петър Младенов на 14 декември 1989 г. Много по-късно на погребението на режисьора Зако Хеския Атанас Семерджиев поднася извиненията си на Михайлов и му признава, че през онази декемврийска вечер му се е обадил министър Добри Джурев и ме у наредил да приведе в бойна готовност танковата бригада в Баня (по това време Семерджиев е началник на Генералния щаб на БНА, бел. ред.).

Семерджиев обаче отказва да стори това с мотива, че ще доведе до усложняване на положението. Следва второ, също устно обаждане, но не го изпълнява, защото не е направено писмено. Описал го е така и в една от книгите си.

Изнудването на СДС с досиетата на кандидатите за депутати от Луканов и Младенов

През 2010 г. Евгений Михайлов е поканен от студенти в Софийския университет да излъчи целия запис от 14 декември 1989 г. По време на дискусиата Петко Симеонов, един от бившите лидери на СДС, който също присъства на срещата с университета заявява пред аудиторията нещо, което Михайлов не знае дотогава.

А именно, че в края на май 1990 г. Петко Симеонов и Желю Желев са извикани от

Преди 30 години Петър Младенов нарежда: „Най-добре е танковете да дойдат”

Написано от Христо Христов
Събота, 14 Декември 2019 19:43

Андрей Луканов (тогава премиер, бел. ред.) и Петър Младенов и са им казали, че знаят за съществуването на записа. Заплашили са ги, че ако СДС го излъчи те ще извадят досиетата на кандидатите за депутати от СДС.

Архивите на ДС за събитията преди оставката на Петър Младенов

Днес пък разкритите архиви на ДС показват, че МВР-ДС отблизо е следяла развитието на процеса с „танковата касета” и позицията на Евгений Михайлов.

На 3 юли 1990 г., след неговото изявление пред студентите в университета, направената клетва от негова страна за достоверността на записа и призива Петър Младенов също да се закълне зам.-министърът на вътрешните работи по това време ген. Красимир Самаджиев е изпатил екстрена секретна телеграма до началниците на централните управления и директорите на столичната и регионалните дирекции на МВР.

С нея е наредено за събиране на информация за отношението и реакцията на „студентската младеж и особено на стачкуващите студенти и техните симпатизанти към резултатите от проведената вчера [2 юли] пресконференция в СУ „Св. Климент Охридски” (виж по-долу първия документ, бел. ред.). Става въпрос за събитието в зала 272 на СУ именно с участието на Евгений Михайлов.

Друг документ пък показва, че МВР е било предварително известно, че на 6 юли 1990 г. Петър Младенов ще подаде оставка. За това свидетелства друга екстрена секретна телеграма от министъра на вътрешните работи ген. Атанас Семерджиев, с която се известява за подготвената оставка и се предупреждава за опасността това да доведе до „допълнително усложняване на политическата обстановка” (виж вторият документ по-долу).

Наредено е да се вземах охранителни мерки на важните обекти, а личният състав на силовото министерство е инструктиран да се придържа към „линията на диалог и да проявява висок професионализъм, сдържаност и хладнокръвие”.

Преди 30 години Петър Младенов нарежда: „Най-добре е танковете да дойдат”

Написано от Христо Христов
Събота, 14 Декември 2019 19:43

Документите са включени в документалния сборник [„Държавна сигурност срещу гражданските организации 1988-1990”](#) на Комисията по досиетата, 2013 г.

68

Възпитание на възрастни работници
неотв. работ. лист. 1988
кв. № 1-888 Екз. № 3, 2, 11 30 г.
СОФОРТ

100 03 07 1145

ЕКСТРЕНА!
ОКРЕТНА!

КРДОПБГДРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДРСБНА

ДО
НАЧАЛНИЦИТЕ НА
ЦЕНТРАЛНИ УПРАВЛЕНИЯ,
ДИРЕКТОРИТЕ НА СТОЛИЧНИТЕ И
РЕГИОНАЛНИ ДИРЕКЦИИ НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ТЕЛЕГРАМА

Във връзка с породеното напрежение в обстановката от продължаване на студентски стачки е необходимо до края на деня да се предоставят данни за стачките и реакцията сред студентската младеж и особено на стачкуващите студенти и техните симпатизанти към резултатите от проведената вчерашна пресконференция в СУ "Св.Кл.Охридски".

ЗАМ.-МИНИСТЪР
Ген.-МАЙОР

ТЕЛЕГРАМА № 4/1-888
ДО ДИРЕКТОРИТЕ НА ЦС, СТОЛИЧНАТА
И РДВР В СТРАНАТА
ОТ ПОДЕЛЕНИЕ 72000-МВР

200 0607 1900

ЕКСТРЕНА
ОКРЕТНА

КРДОПБГДРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДРСБНА

СЕКРЕТНА

сщ

ДОВЕЧЕРА ШЕ БЪДЕ ОГЛАСЕНА ОБСТАНОВКАТА НА ПРЕЗИДЕНТА /ПРЕДСЕДАТЕЛЯ/ НА РЕПУБЛИКАТА П. МЛАДЕНОВ КОЯТО МОЖЕ ДА ДОВЕДЕ ДО ДОПЪЛНИТЕЛНО УСЛОЖНЯВАНЕ НА ПОЛИТИЧЕСКАТА ОБСТАНОВКА.

В ТАЗИ ВЪРЪЗКА Е НЕОБХОДИМО ИНОГО СЕРИОЗНО ДА СЕ ОБМИСЛИТ И ПРИ НЕУДАЧА ДА СЕ РЕАЛИЗИРАТ СЪОБРАЗЕНИ С КОНКРЕТНАТА ОБСТАНОВКА МЕ

РКИ ЗА НЕДОПУСКАНЕ НА НАРУШЕНИЯ НА ОБЩЕСТВЕНИЯ РЕД.

СПЕЦИАЛНО ВНИМАНИЕ ДА СЕ ОБЪРНЕ НА ОХРАНАТА НА СГРАДИТЕ НА ПОДЕЛЕНИЕТА И ОСОБЕНО ВАЖНИТЕ ОБЕКТИ.

ЛИЧНИЯТ СЪСТАВ СТРОГО ДА СЕ ПРИДЪРЖА КЪМ ЛИНИЯТА НА ДИАЛОГ И ДА Е ПРОЯВЯВА ВИСОК ПРОФЕСИОНАЛИЗЪМ СЪДЪРЖАНОСТ И ХЛАДНОКРЪВНЕ.

МИНИСТЪР: СЕМЕРДИЕВ

ПРЕДАВА: ВЕЛЕВА
ПРИЕЛ: